¹After these things Jesus went over the sea of Galilee, which is the sea of Tiberias.² And a great multitude followed him, because they saw his miracles which he did on them that were diseased. And Jesus went up into a mountain, and there he sat with his disciples. ⁴ And the passover, a feast of the Jews, was nigh. When Jesus then lifted up his eyes, and saw a great company come unto him, he saith unto Philip, Whence shall we buy bread, that these may eat? And this he said to prove him: for he himself knew what he would do. Philip answered him, Two hundred pennyworth of bread is not sufficient for them, that every one of them may take a little. One of his disciples, Andrew, Simon Peter's brother, saith unto him, There is a lad here, which hath five barley loaves, and two small fishes: but what are they among so many? 10 And Jesus said, Make the men sit down. Now there was much grass in the place. So the men sat down, in number about five thousand. 11 And Iesus took the loaves; and when he had given thanks, he distributed to the disciples, and the disciples to them that were set down; and likewise of the fishes as much as they would. 12 When they were filled, he said unto his disciples, Gather up the fragments that remain, that nothing be lost. 13 Therefore they gathered them together, and filled twelve baskets with the fragments of the five barley loaves, which remained over and above unto them that had eaten. 14 Then those men, when they had seen the miracle that Jesus did,

said, This is of a truth that prophet that

should come into the world. 15 When Iesus

غذا دادان عیسی به پنج هزار مرد

ُو بعد از آن عیسی به آن طرف دریای جلیل که دریای طبریّه باشد، رفت. 2و جمعی کثیر از عقب او آمدند زیرا آن معجزاتی را که به مریضان مینمود، میدیدند. آنگاه عیسی به کوهی برآمده، با شاگردان خود در آنجا بنشست. و فصَح که عید یهود باشد، نزدیک بود. ٔپس عیسی چشمان خود را بالا انداخته، دید که جمعی کثیر به طرف او میآیند. به فیلیُس گفت: از کجا نان بخریم تا اینها بخورند؟ ٔو این را از روی امتحان به او گفت، زیرا خود میدانست چه باید کرد.⁷فیلیّس او را جواب داد که: دویست دینار نان*،* اینها را کفایت نکند تا هر یک اندکی بخورند!⁸یکی از شاگردانش که اندریاس برادر شمْعُون بطرُس باشد، وی را گفت:⁹در اینجا پسری است که پنج نان جو و دو ماهی دارد. و لیکن این از برای این گروه چه میشود؟10عیسی گفت: مردم را بنشانید. و در آن مكان، گياهِ بسيار بود، و آن گروه قريب به ينج هزار مرد بودند که نشستند.¹¹عیسی نانها را گرفته و شکر نموده، به شاگردان داد و شاگردان به نشستگان دادند؛ و همچنین از دو ماهی نیز به قدری که خواستند.¹²و چون سیر گشتند، به شاگردان خود گفت: یارههای باقیمانده را جمع کنید تا چیزی ضایع نشود.¹³یس جمع کردند و از پارههای پنج نان جو که از خورندگان زیاده آمده بود، دوازده سبد پر کردند. ٔ و چون مردمان اینمعجزه را که از عیسی صادر شده بود دیدند، گفتند: که این البتّه همان نبی است که باید در جهان بیاید!¹⁵و امّا عیسی چون دانست که میخواهند بیایند و او را به زور برده، پادشاه سازند، باز تنها به کوه برآمد.

راہ رفتن عیسی بروری آب

¹⁶و چون شام شد، شاگردانش به جانب دریا پایین رفتند، ¹⁷و به کشتی سوار شده، به آن طرف دریا به کفرناحوم روانه شدند. و چون تاریک شد عیسی هنوز نزد ایشان نیامده بود. ¹⁸و دریا بهواسطهٔ وزیدن باد شدید به تلاطم آمد. ¹⁹پس وقتی که قریب به بیست و پنج یا سی تیر پرتاپ رانده بودند، عیسی را دیدند که بر روی دریا خرامان شده، نزدیک کشتی میآید. پس ترسیدند. ²⁰او بدیشان گفت: من هستم، مترسید! ¹²و چون میخواستند او را در کشتی بیاورند، در ساعت

کشتی به آن زمینی که عازم آن بودند رسید. عیسی نان حیات است

²²بامدادان گروهی که به آن طرف دریا ایستاده بودند، دیدند که هیچ زورقی نبود غیر از آن که شاگردان او داخل آن شده بودند و عیسی با شاگردان خود داخل آن زورق نشده، بلکے شاگردانش تنها رفتے بودند.²³لیکن زورقهای دیگر از طبریّه آمد، نزدیک به آنجایی که نان خورده بودند بعد از آنکه خداوند شکر گفته بود.²⁴یس چون آن گروه دیدند که عیسی و شاگردانش در آنجا نیستند، ایشان نیز به کشتی هاسوار شده، در طلب عیسی به کفرناحوم آمدند.²⁵و چـون او را در آن طـرف دریا یافتنـد، بـدو گفتنـد: ای استاد، کی به اینجا آمدی؟²⁶عیسی در جواب ایشان گفت: آمین، آمین، به شما میگویم که مرا میطلبید نه بهسبب معجزاتی که دیدید، بلکه بهسبب آن نان که خوردید و سیر شدید.²⁷کار بکنید نه برای خوراک فانی بلکه برای خوراکی که تا حیات جاودانی باقی است که یسر انسان آن را به شما عطا خواهد کرد، زیرا خدای پدر بر او مهر زده است.²⁸بدو گفتند: چه کنیم تا اعمال خـدا را بجـا آورده باشیم؟²⁹عیسـی در جـواب ایشـان گفت: عمل خدا این است که به آن کسی که او فرسـتاد، ایمـان بیاورید.³0بـدو گفتنـد: چـه معجـزه مینمایی تا آن را دیدہ به تو ایمان آوریم؟ چه کار میکنی؟³¹یدران ما در بیابان منّ را خوردند، چنانکه مکتوب است که از آسمان بدیشان نان عطا کرد تا

³²عیسی بدیشان گفت: آمین، آمین، به شما میگویم که: موسی نان را از آسمان به شما میدد. آذریرا که نان خدا آن است که از آسمان به شما میدهد. آذریرا که نان خدا آن است که از آسمان نازل شده، به جهان حیات میبخشد. آنگاه بدو گفتند: ای خداوند، این نان را پیوسته به ما بده. آقیسی بدیشان گفت: من نان حیات هستم. کسی که نزد من آید، هرگز گرسنه نشود و هر که به من ایمان آرد، هرگز تشنه نگردد. آدلیکن به شما گفتم که: مرا هم دیدید و ایمان نیاوردید. آدهر آنچه پدر به من عطا کند، به جانب من آید و هر که به جانب من آید، او را بیرون نخواهم نمود. آذریرا از آسمان نزول کردم نه تا به ارادهٔ خود عمل کنم، بلکه

therefore perceived that they would come and take him by force, to make him a king, he departed again into a mountain himself alone. 16 And when even was now come, his disciples went down unto the sea, ¹⁷ And entered into a ship, and went over the sea toward Capernaum. And it was now dark, and Iesus was not come to them. 18 And the sea arose by reason of a great wind that blew. 19 So when they had rowed about five and twenty or thirty furlongs, they see Jesus walking on the sea, and drawing nigh unto the ship: and they were afraid.²⁰But he saith unto them, It is I; be not afraid.²¹Then they willingly received him into the ship: and immediately the ship was at the land whither they went. 22 The day following, when the people which stood on the other side of the sea saw that there was none other boat there. save that one whereinto his disciples were entered, and that Jesus went not with his disciples into the boat, but that his disciples were gone away alone;²³(Howbeit there came other boats from Tiberias nigh unto the place where they did eat bread, after that the Lord had given thanks:)²⁴When the people therefore saw that Jesus was not there, neither his disciples, they also took shipping, and came to Capernaum, seeking for Jesus.²⁵And when they had found him on the other side of the sea, they said unto him, Rabbi, when camest thou hither?²⁶Jesus answered them and said, Verily, verily, I say unto you, Ye seek me, not because ye saw the miracles, but because ye did eat of the loaves, and were filled.²⁷Labour not for the meat which

perisheth, but for that meat which endureth unto everlasting life, which the Son of man shall give unto you: for him hath God the Father sealed. 28 Then said they unto him, What shall we do, that we might work the works of God?²⁹Jesus answered and said unto them. This is the work of God, that ye believe on him whom he hath sent. 30 They said therefore unto him, What sign shewest thou then, that we may see, and believe thee? what dost thou work?³¹Our fathers did eat manna in the desert; as it is written, He gave them bread from heaven to eat. 32 Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Moses gave you not that bread from heaven; but my Father giveth you the true bread from heaven.³³For the bread of God is he which cometh down from heaven, and giveth life unto the world. 34 Then said they unto him, Lord, evermore give us this bread. 35 And Jesus said unto them, I am the bread of life: he that cometh to me shall never hunger; and he that believeth on me shall never thirst. 36 But I said unto you, That ye also have seen me, and believe not.³⁷All that the Father giveth me shall come to me; and him that cometh to me I will in no wise cast out. 38 For I came down from heaven, not to do mine own will, but the will of him that sent me. 39 And this is the Father's will which hath sent me, that of all which he hath given me I should lose nothing, but should raise it up again at the last day. 40 And this is the will of him that sent me, that every one which seeth the Son, and believeth on him, may have everlasting life: and I will raise him up at

the last day. 41 The Jews then murmured at

به ارادهٔ فرستنده خود. ³⁹و ارادهٔ پدری که مرا فرستاد این است که از آنچه به من عطا کرد، چیزی تلف نکنم بلکـــه در روز بازپســین آن را برخیزانـــم. ⁴⁰و ارادهٔ فرستنده من این است که: هر که پسر را دید و بدو ایمان آورد، حیات جاودانی داشته باشد و من در روز بازیسین او را خواهم برخیزانید.

⁴یس پهودیان دربارهٔ او همهمه کردند زیرا گفته بود: من هستم آن نانی که از آسمان نازل شد.⁴²و گفتند: آیا این عیسی پسر پوسف نیست که ما پدر و مادر او را میشناسیم؟ پس چگونه میگوید که: از آسمان نازل شدم؟⁴³عیسی در جواب ایشان گفت: با یکدیگر همهمه مکنید. 44کسی نمیتواند نزد من آید، مگر آنکه پدری که مرا فرستاد او را جذب کند و من در روز بازیسین او را خواهم برخیزانید.⁴⁵در انبیا مکتوب است که: همه از خدا تعلیم خواهند یافت. پس هر که از پدر شنید و تعلیم یافت نزد من میآید.⁴⁶نه اینکه کسی یدر را دیدہ باشد، جز آن کسی که از جانب خداست، او یدر را دیده است.⁴⁷آمین، آمین، به شما میگویم: هر که به من ایمان آرد، حیات جاودانی دارد.⁴⁸من نان حیات هستم.⁴⁹یدران شما در بیابان منّ را خوردند و مردند.⁵⁰این نانی است که از آسمان نازل شد تا هر که از آن بخورد نمیرد.⁵¹من هستم آن نان زنده که از آسمان نازل شد. اگر کسی از این نان بخورد تا به ابد زنده خواهد ماند و نانی که من عطا میکنم جسم من است که آن را بجهت حیات جهان میبخشم.

⁵²پس یهودیان با یکدیگر مخاصمه کرده، میگفتند: چگونه این شخص میتواند جسد خود را به ما دهد تا بخوریم؟ ⁵³عیسی بدیشان گفت: آمین، آمین، به شما میگویم: اگر جسد پسر انسان را نخورید و خون او را ننوشید، در خود حیات ندارید. ⁵⁴و هر که جسد مرا خورد و خون مرا نوشید، حیات جاودانی دارد و من در روز آخر او را خواهم برخیزانید. ⁵⁵زیرا که جسد من، خوردنی حقیقی و خون مین، آشامیدنی حقیقی است. ⁶⁵پس هر که بدن مرا میخورد و خون مرا مینوشد، در من میماند و من در او. ⁵⁵چنانکه پدر نده مرا فرستاد و من به پدر زنده هستم، همچنین زنده مرا بخورد او نیز به من زنده میشود. ⁵⁸این است نانی که از آسمان نازل شد، نه همچنان که

him, because he said, I am the bread which came down from heaven. 42 And they said, Is not this Jesus, the son of Joseph, whose father and mother we know? how is it then that he saith, I came down from heaven?⁴³Jesus therefore answered and said unto them, Murmur not among vourselves. 44 No man can come to me, except the Father which hath sent me draw him: and I will raise him up at the last day. 45 It is written in the prophets, And they shall be all taught of God. Every man therefore that hath heard, and hath learned of the Father, cometh unto me. 46 Not that any man hath seen the Father, save he which is of God, he hath seen the Father. 47 Verily, verily, I say unto you, He that believeth on me hath everlasting life. 48 I am that bread of life. 49 Your fathers did eat manna in the wilderness, and are dead. 50 This is the bread which cometh down from heaven. that a man may eat thereof, and not die. 51 I am the living bread which came down from heaven: if any man eat of this bread, he shall live for ever: and the bread that I will give is my flesh, which I will give for the life of the world. 52 The Jews therefore strove among themselves, saying, How can this man give us his flesh to eat?⁵³Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Except ye eat the flesh of the Son of man, and drink his blood, ye have no life in you. 54Whoso eateth my flesh, and drinketh my blood, hath eternal life; and I will raise him up at the last day. 55 For my flesh is meat indeed, and my blood is drink

indeed.⁵⁶He that eateth my flesh, and drinketh my blood, dwelleth in me, and I in

پدران شما منّ را خوردند و مردند؛ بلکه هر که این نان را بخورد تا به ابد زنده مانّد.⁵⁹این سخن را وقتی که در کفرناحوم تعلیم میداد، در کنیسه گفت.

شاگردان عیسی را ترک میکنند

⁶⁰آنگاه بسیاری از شاگردان او چون این را شنیدند گفتند: این کلام سخت است! کِه میتواند آن را بشنود؟ ⁶¹چون عیسی در خود دانست که شاگردانش در این امر همهمه میکنند، بدیشان گفت: آیا این شما را لغزش میدهد؟ ⁶²پس اگر پسر انسان را بینید که به جایی که اوّل بود صعود میکند چه؟ ⁶³روح است که زنده میکند و امّا از جسد فایدهای نیست. کلامی که من به شما میگویم، روح و حیات است. ⁶⁴ولیکن بعضی ازشما هستند که ایمان نمیآورند. زیرا که عیسی از ابتدا میدانست کیانند که ایمان نمیآورند و کیست که او را تسلیم خواهد کرد. ⁶³پس گفت: از این میگر آنکه پدر من، آن را بدو عطا کند.

گواهی بطرًس دربارهٔ عیسی

⁶⁶در همان وقت بسیاری از شاگردان او برگشته، دیگر بیا او همراهی نکردند. ⁶⁷آنگاه عیسی به آن دوازده گفت: آیا شما نیز میخواهید بروید؟ ⁶⁸شمعون پِطرُس به او جواب داد: خداوندا، نزد کِه برویم؟ کلمات حیات جاودانی نزد تو است. ⁶⁹و ما ایمان آورده و شناختهایم که تو مسیح پسر خدای حّی هستی. ⁷⁰عیسی بدیشان جواب داد: آیا من شما دوازده را برنگزیدم و حال آنکه یکی از شما ابلیسی است؟ ⁷¹و این را دربارهٔ یهودا پسر شمعون اسخریوطی گفت، زیرا او بود که میبایست تسلیم کننده وی بشود و یکی از آن دوازده

him. 57 As the living Father hath sent me, and I live by the Father: so he that eateth me, even he shall live by me. 58 This is that bread which came down from heaven: not as your fathers did eat manna, and are dead: he that eateth of this bread shall live for ever.⁵⁹These things said he in the synagogue, as he taught Capernaum. 60 Many therefore of his disciples, when they had heard this, said, This is an hard saying; who can hear it?61When Jesus knew in himself that his disciples murmured at it, he said unto them, Doth this offend you? 62 What and if ye shall see the Son of man ascend up where he was before?⁶³It is the spirit that quickeneth; the flesh profiteth nothing: the words that I speak unto you, they are spirit, and they are life. 64 But there are some of you that believe not. For Jesus knew from the beginning who they were that believed not, and who should betray him. 65 And he said, Therefore said I unto you, that no man can come unto me, except it were given unto him of my Father. 66 From that time many of his disciples went back, and walked no more with him. 67 Then said Jesus unto the twelve, Will ye also go away?⁶⁸Then Simon Peter answered him, Lord, to whom shall we go? thou hast the words of eternal life. 69 And we believe and are sure that thou art that Christ, the Son of the living God. ⁷⁰ Jesus answered them, Have not I chosen you twelve, and one of you is a devil?⁷¹He spake of Judas Iscariot the son of Simon: for he it was that should betray him, being one of the twelve.